

ЗНАЮ ВМІЮ ХОЧУ

У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ЗМІСТУ І ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО І ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ «СТЕЖИНКИ У ВСЕСВІТ»

Показники компетенції дитини раннього віку (2-3 роки)

<i>Освітній напрям</i>	<i>Показники компетенції</i>
ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ	Називає свої частини тіла, знає назви гігієнічних процедур та самостійно виконує їх; називає рухи людини та свої; знає назви страв, їсть з апетитом різні страви; визначає, де болить, відчуває біль, каже про це дорослим, співчуває болю інших людей; виконує елементарні загартувальні процедури, знає їхню назву; негативно ставиться до шкідливих звичок; вільно рухається, виявляє інтерес до рухливих ігор; швидко засинає, вчасно пробуджується; знає назву спортивного обладнання; виявляє інтерес до об'єктів природи як чинників свого здоров'я
ДИТИНА В СОЦІУМІ	Починає оволодівати ситуативним спілкуванням та елементарним співробітництвом із дорослим; позитивно відгукується про себе та своїх близьких; зберігає емоційно-позитивний настрій; емоційно-практичне спілкування з однолітками, має друзів; за власною ініціативою виявляє співчуття, виражає прагнення допомогти; отримує задоволення від своєї самостійності; у більшості випадків виконує вимоги та прохання дорослих; каже «будь ласка», «дякую», коли нагадують; відгукується на своє ім'я; ідентифікує себе на фото та у дзеркалі, розрізняє стать, знає членів своєї родини
ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ	Бере участь у догляді за рослинами, тваринами; називає окремі ознаки: колір, розмір, форму, стан, запах; називає тварин та їхніх дитинчат, частини тіла, особливі ознаки; розрізняє об'єкти живої природи: дерево, кущ, трава, тварина; неживої природи: пісок, земля, глина, каміння
ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ	Створює зображення, створює зображення форм: круглих, прямокутних; експериментує з матеріалом для ліплення; уміє слухати невеликі музичні твори;

	упізнає: знайому пісню або мелодію, гру різноманітних музичних інструментів; уміє асоціювати звуки музики зі звуками навколишнього середовища; уміє ходити й бігати: під музику, в одному напрямку за вихователем; за допомогою дорослого робить коло, уміє рухатись по колу; виконує різні рухи з атрибутами, прості танцювальні рухи
ГРА ДИТИНИ	Грає разом із дорослим, узгоджуючи свої нескладні дії; виконує ролі мами, лікаря, шофера; використовує споруди для обігравання; наслідує ігрові дії за дорослим; використовує предмети-замісники
ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ	Диференціює 4-8 кольорів; добирає геометричну фігуру до її зображення на малюнку; збирає пірамідку з 5-8 кілець; на прохання кладе предмети В, НА, ПІД інший предмет; називає предмети які подають звуки
МОВЛЕННЯ ДИТИНИ	Вимовляє правильно, чітко всі голосні та приголосні звуки, крім шиплячих; у словнику дитини є всі частини мови, окрім прислівників і дієприслівників. Словник складає 1000-1300 слів. Уживає запитання; розмовляє простими реченнями; основною формою у спілкуванні є діалогічне мовлення між дитиною та дорослим, між дитиною та іншими дітьми. Переважає ситуативне мовлення; за допомогою запитань дорослого відтворює зміст казки, оповідання, розповіді, сюжетної картинки.

***Показники компетенції дитини
молодшого дошкільного віку
(3-4 роки)***

<i>Освітній напрям</i>	<i>Показники компетенції</i>
ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ	Самостійно визначає власну стать, а також стать інших дітей, дорослих; виявляє характерні для власної статі моральні якості, розуміє, що деякі дії, вчинки характерні тільки для дівчаток або хлопчиків; використовує в мовленні займенники, що позначають стать: він, вона. Відрізняє дітей і дорослих за віком, здорову людину від хворої (за станом самопочуття); називає частини тіла людини (свої); навчилася відрізняти корисні звички від шкідливих; називає словами деякі

	<p>параметри свого здоров'я: зріст, масу тіла; миє руки й обличчя після забруднення, туалету, перед їдою; знає, що вірус в організмі призводить до хвороби; користується зубною щіткою, гребінцем; може свідомо регулювати фізіологічні відправлення; спокійно сидить на занятті (15-20 хв); володіє відповідно до віку основними руховими діями. Уважно вислуховує дорослих, відповідає на їхні запитання, виконує їхні прохання, вказівки; бережно поводить з речами; поважно ставиться до батьків, інших дорослих; вітається з дорослими й дітьми, називає на ім'я та по батькові вихователів і помічника вихователя, знає імена дітей.</p>
<p>ДИТИНА В СОЦІУМІ</p>	<p>Позначає себе особистим займенником «Я» («Я малюю», «Я йду гуляти»), але іноді заміняє його на інші: <i>він, ми</i>).</p> <p>Знає свої частини тіла й органи чуття, але не може пояснити їхнього призначення (виділяє і позначає на ляльці та своїх однолітках); розрізняє протилежні емоції (веселий - сумний) та відповідні емоційні стани дорослих і однолітків; вирішує проблеми, які можуть виникати під час спілкування, «мириться», використовуючи слова, жести й міміку (дивиться в очі, посміхається тощо); охоче включається в спільну діяльність, виявляє активність та ініціативу під час спілкування; самостійно відтворює форми культурної поведінки, за допомогою дорослих опановує правила колективної поведінки у групі. Приязно ставиться до однолітків; набуває здатності стримувати власні почуття, безпосередні ситуативні бажання («Я хочу!»); має уявлення про державні символи: прапор – синьо-жовтого кольору, мелодія гімну; знає назву міста (села), де живе; знає назву вулиці, на якій мешкає; користується іграшками, предметами адекватно їхньому призначенню.</p>
<p>ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ</p>	<p>Разом із вихователем оглядає й доглядає (поливає) рослини в куточку природи, розрізняє кілька кімнатних рослин; знає, що для росту рослин потрібна вода; помічає зміни, що відбуваються восени в рослинному світі; розрізняє і називає 2-3 види дерев за яскраво вираженою характерною ознакою (забарвлення стовбура, форма листка); підгодовує птахів, слухає, як вони співають; розрізняє два види птахів за розміром, назвою, забарвленням.</p>

	<p>У куточку природи виконує нескладні навички догляду за рослинами.</p> <p>Установлює взаємозв'язок між явищами живої та неживої природи.</p> <p>Спостерігає за поведінкою тварин, птахів, комах. Звертає увагу на небо, його різноманітний колір, настрій небесної сфери, форму і колір хмар; спостерігає за світанком і заходом Сонця, як на це реагують квіти, пташки; постійно спілкується з природою, емоційно відгукується, переживає радість від спілкування з рослинами, тваринами та їх дитинчатами; доброзичливо ставиться до живого, намагається йому не нашкодити, не порушити цілісності екосистеми.</p>
<p>ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ</p>	<p>Знає предмети домашнього вжитку; уміє виявляти позитивне ставлення до трудових завдань; уміє знімати й надягати одяг у певній послідовності; виконує прості доручення з господарчо – побутової праці; розрізняє кімнати і їхнє призначення в рідній домівці.</p> <p>Цікавиться образотворчою діяльністю, відчуває задоволення від малювання; уміє використовувати зображувальні матеріали (глина, фломастер, гуаш, будівельний матеріал) за призначенням; уміє зафарбовувати зображення, визначати його зміст.</p> <p>Виявляє інтерес до народних іграшок, розуміє, що це не іграшка, а предмет для прикрасення групи; розрізняє жанри образотворчого мистецтва (графіка, скульптура, декоративно-прикладне; живопис і деякі його жанри: пейзаж, натюрморт).</p> <p>Володіє послідовністю зображення предметів простих форм, способами зображення; створює образ предмета та передає будову, пропорцію, співвідношення частин; малює образи предметів простої форми, використовує колір, лінію, пляму, форму, емоційно сприймає намальоване.</p> <p>Сприймає образ ліплення, може дати йому елементарну оцінку; створює пластичний образ різними способами і прийомами ліплення; виділяє структурні особливості об'єкта, його характерні виразні особливості; володіє формотворчими рухами, прийомами ліплення, відтворює форму, фактуру.</p> <p>Виявляє інтерес до створення виробу з аплікації; викладає на аркуші паперу у визначеній</p>

	<p>послідовності готові деталі різної форми, величини, наклеює зображення на папір.</p> <p>Передає ігрові дії до віршів, пісень, фольклору, зображує характерні особливості поведінки персонажів; з радістю та захопленням бере участь в іграх - драматизаціях, театралізованих іграх, іграх за сюжетами літературних творів.</p> <p>Знає назви 4-5 українських народних казок; легко впізнає персонажів казки на ілюстраціях, розповідає про них; виявляє інтерес до слухання й вивчення на пам'ять поетичних творів; здатна вивчити та запам'ятати впродовж року 4-5 віршів.</p> <p><u>Музична діяльність.</u> Знає тексти дитячих пісень, впізнає музичні твори, відтворює звуки на музичних інструментах, розрізняє частини музики, повторює рухи таночків за педагогом.</p> <p>Пов'язує музичні звуки з образами людей, тварин, за допомогою дорослого відтворює легкі ритмічні малюнки та дає за підказками характеристику музичних творів, повторює рухи таночків за дорослим та співає пісні.</p>
ГРА ДИТИНИ	<p>Грає наодинці, об'єднується на основі інтересу до гри, іграшки; уміє грати з партнером – лялькою, імітує використання предмета за призначенням; бере на себе роль, нетривало взаємодіє з однолітками у грі; діє з іграшками – персонажами, говорить від їхнього імені, передає характерні дії і настрій; виконує у грі дії і правила.</p>
ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ	<p>Добирає задану кількість предметів (у межах 5) для ігор; кількісно порівнює множини, у яких не більше 5 елементів; уміє рахувати в межах 5 і розрізняє процес та результат; розрізняє й називає геометричні фігури: круг, квадрат, трикутник, куля, куб; визначає положення предметів у просторі відносно себе та в ланцюзі предметів; має уявлення про частини доби (ранок, день, вечір, ніч); знає послідовність чисел натурального ряду до 5; орієнтується, яке число більше, яке – менше; може порівнювати множини кількісно; класифікує і систематизує об'єкти за однією властивістю (колір, величина, форма); діє за словесною інструкцією.</p> <p>Розрізняє геометричні фігури з набору з розміром та кольором; викладає силуети за зразками; зіставляє побудовану конструкцію зі зразком вихователя; самостійно створює подібні конструкції відповідно</p>

	до ігрової ситуації.
МОВЛЕННЯ ДИТИНИ	Правильно артикулює та вимовляє всі голосні звуки. Засвоєні форми звертання до дітей, відповідає на запитання інших. Використовує різні форми дієслів, утворює нові форми за допомогою префіксів. Вміє складати спільні з вихователем коротенькі описові розповіді з домовлянням. Виконує завдання на знаходження та визначення слів, звуків, пригадує літери які знає. Чує окремі звуки у словах.

***Показники компетенції дитини
середнього дошкільного віку
(4-5 років)***

<i>Освітній напрям</i>	<i>Показники компетенції</i>
ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ	<p>Контролює гігієнічний стан свого тіла і дотримання правил гігієни; виконує правила користування гігієнічними засобами; знає про згубний вплив для здоров'я вживання деяких речовин та продуктів харчування.</p> <p>Зберігає особисте здоров'я засобами загартування, ранкової гімнастики; уявляє, що існує психічне нездоров'я; знає основні частини свого тіла та тіла дорослого, функції деяких органів; уявляє залежність стану організму від умов життя; знає правила захисту тіла від непогоди.</p> <p>Має деякі практичні навички правильного харчування та культури споживання їжі; знає про оздоровлювальну спрямованість українського харчування: корисність печеного гарбуза, картоплі, яблук тощо; координує опорно-руховий апарат, знає основні природні чинники (сонце, повітря, вода).</p> <p>Має знання про деякі хвороби, про догляд за хворим; відчуває радість від здоров'я, співчуває дітям, дорослим із фізичними вадами; розуміє значення руху для власного оздоровлення й оздоровлення інших дітей, дорослих.</p> <p>Відчуває радість від здоров'я, співчуває дітям, дорослим із фізичними вадами; розуміє значення руху для власного оздоровлення й оздоровлення інших дітей, дорослих; виявляє активність та ініціативність в освоєнні рухових дій; володіє відповідно до віку основними руховими діями.</p>

	<p><u>Показники компетенції дитини з розвитку духовного потенціалу</u></p> <p>Бережно поводить ся з речами, предметами, що знаходяться в групі та на майданчику; дотримується правил культурної поведінки: увічлива з дорослими й дітьми, називає дорослих на ім'я та по батькові; увічливо вітається і прощається, не втручається в розмову старших, не перебиває однолітка, дорослого; під час розмови не опускає голови, не відвертається, спокійно вислуховує того, хто говорить, дивиться йому в обличчя; увічливо просить про що-небудь і дякує за послугу; не заважає іграм, заняттям інших дітей; не відбирає іграшок, ділиться ними, допомагає іншим; користується у своєму житті знаннями щодо поваги до близьких, доброзичливості, допомоги іншому, ввічливості, слухняності, доброти, жалю; користується елементарними знаннями щодо релігійного змісту свят християнської культури, вивчає вірші та декламує їх на святах.</p>
ДИТИНА В СОЦІУМІ	<p>Має уявлення про себе (ім'я, прізвище, домашня адреса, статеві приналежності, статус у родині); зберігає життєрадісний, дружлюбний стан, охоче спілкується, уважна до висловлювань дорослих, виявляє прагнення до позитивних форм поведінки; орієнтується в людських відносинах, відчуває та усвідомлює доброзичливе й недобре ставлення до себе тих, хто оточує; помічає зміни настрою, емоційного стану близьких дорослих, однолітків; виявляє увагу, співчуття; не ініціює спілкування з незнайомими людьми; прагне дістати знання від дорослих про свій організм, свою родину; може ідентифікувати свої дії щодо дій однолітків; має місце висока загальна самооцінка ("Я — хороший"), більш об'єктивно оцінює інших, ніж себе.</p> <p>Розуміє, що Україна — це рідна країна, Батьківщина; знає та поважає державні символи; має уявлення про те, що в родині, рідного міста (села), країни є своя історія.</p>
ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ	<p>Розповідає про перших героїв - космонавтів, про відвічне бажання людини линути до інших світів, до пізнання Космосу; знає про Сонячну систему - сонячну сім'ю планет, до якої належить і наша Земля; розповідає про неї; розрізняє об'єкти і явища</p>

	<p>природи за їхніми ознаками, виокремлює сукупності їхніх сенсорних ознак; використовує всі способи сенсорного аналізу, вміє порівнювати об'єкти та явища природи за ознаками, поступово навчається самостійно виокремлювати підстави для порівняння. Уміє встановлювати різноманітні за змістом зв'язки, узагальнювати об'єкти за сенсорними еталонами, використовуючи моделі.</p> <p>Складає описові розповіді про тварин і рослини, які їй знайомі, відбиває в мовленні результати спостережень, порівнянь тощо; використовує слова, які з'ясовують міру якості тієї чи іншої ознаки, узагальнення; під керівництвом та контролем дорослого здійснює догляд за рослинами і тваринами куточка природи, городу, квітника, виявляє деяку самостійність, радіє досягненням, бачить позитивні результати своєї праці; виявляє інтерес до особливостей зовнішнього вигляду, способу життя рослин і тварин; співчуття живому організму, якщо порушена його цілісність або завдано шкоди його здоров'ю; доброзичлива та обережна під час ігор у природі; цікавиться працею дорослих під час догляду за рослинами і тваринами; намагається допомагати дорослому; естетично сприймає природу.</p>
<p>ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ</p>	<p>Знає предмети домашнього вжитку; знає назву рідного міста, назву вулиці, де розташований дитячий садок; виявляє інтерес до праці дорослого, сумлінно виконує обов'язки чергового.</p> <p>Уміє дотримуватися послідовності в одяганні та роздяганні; володіє елементарними правилами поведінки в громадських місцях.</p> <p>Розрізняє жанри живопису; знає види скульптури; під час малювання створює і передає основні ознаки зображувального об'єкта; володіє раціональною послідовністю зображення предметів простих форм, використовую різноманітні фарбувальні матеріали; володіє технічними навичками та прийомами зображення персонажа, предмета.</p> <p>Під час аплікації вміє вирізати частини, викласти їх та акуратно наклеїти.</p> <p>Виявляє самостійність і творчість у роботі; складає візерунки з рослинних елементів та геометричних фігур.</p> <p>Володіє навичками різання та вирізання.</p>

	<p><u>Музична діяльність</u>: відрізняє звуки за висотою, може співати самостійно знайому пісню, характеризує за темпом та характером музичні твори, грає на ударних музичних інструментах, ритмічно виконую прості рухи таночків.</p>
ГРА ДИТИНИ	<p>Виявляє стійкий інтерес та захоплення ігровою діяльністю; відповідально ставиться до вибору та виконання ігрової ролі; відтворює свої життєві враження у рольовій грі, використовуючи виразні засоби; самостійно грається; має інтерес до процесу та результатів гри.</p> <p>Виконує роль ведучого, роз'яснює правила гри; самостійно добирає та використовує за задумом предмети-замінники, іграшки, атрибути тощо.</p> <p>Уміє оцінювати поведінку партнерів і свою особисту, виходячи з правил гри; виконує роль ведучого, роз'яснює правила гри.</p> <p>Супроводжує свій виступ піснею або грою на музичному інструменті</p>
ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ	<p>Групує та систематизує предмети.</p> <p>Переміщається у просторі за заданим напрямком; розрізняє частини доби, оперує поняттям «доба».</p> <p>Називає геометричні фігури, та просторові геометричні форми; знаходить геометричні фігури, та просторові геометричні форми в предметах навколишнього середовища.</p> <p>Лічить у межах 5 кількісною та порядковою лічбою та за допомогою різних аналізаторів.</p> <p>Має уяву про рівність і нерівність груп предметів; вміє порівнювати предмети за величиною шляхом прикладання один до одного.</p> <p>Розуміє просторове розміщення предметів; порівнює нерівні групи предметів додаванням чи відніманням</p>
МОВЛЕННЯ ДИТИНИ	<p>Оволодіває правильною вимовою всіх звуків рідної мови та стежить за правильністю їх вимови у спілкуванні. Диференціює близькі звуки, має добре розвинений фонематичний слух. Створює нові слова від усіх частин мови. Правильно використовує багатозначні слова. Користується образними виразами, добирає синоніми та антоніми. Вживає форми словесної ввічливості. Правильно утворює нові граматичні форми та форми однини і множини.</p> <p>Будує речення різного типу. Активно вступає в мовленнєве спілкування з іншими. Вміє переказувати знайомі оповідання й казки,</p>

	відповідати на запитання за змістом картини, художнього тексту. Впізнає та називає найбільш уживані літери, читає склади та короткі слова.
--	--

Показники компетенції дитини старшого дошкільного віку (5-6 (7) років)

<i>Освітній напрям</i>	<i>Показники компетенції</i>
ОСОБИСТІТЬ ДИТИНИ	Дитина знає правила безпеки на дорозі та у приміщенні, основні ознаки здоров'я та хвороби; знає та дотримується правил поведінки за столом, виконує основні гігієнічні процедури та загальнорозвиваючі фізичні вправи, починає оцінювати свої вчинки та їх наслідки, наслідую зразки чоловічої або жіночої поведінки. Дитина має прості уявлення та елементарні знання про тіло: частини, функції, системи. Уміє пов'язувати знання з особистою руховою діяльністю. Дитина розуміє та називає моральні якості, переживання та стан людини (смілива, добра, сильна, весела, сумна, радісна, сердита, скромна)); поважно ставиться до людей.
ДИТИНА В СОЦІУМІ	Дитина має чітке уявлення про себе (ім'я, прізвище, домашню адресу, статус в родині, статеву належність), розрізняє основні емоції, охоче спілкується з однолітками, знає правила спілкування з близькими та незнайомими людьми. Знає та дотримується загальних норм поведінки.
ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ	Дитина має уявлення про Землю як планету, її форму, знає характерні особливості води, глини, піску, повітря, каміння. Розрізняє овочі, фрукти, садові та кімнатні рослини, дерева, отруйні та їстівні гриби. Має уявлення про тварин рідної місцевості (зовнішній вигляд, спосіб харчування, назви дитинчат та ін.), розрізняє осілих та перелітних птахів. Елементарно усвідомлює себе часткою природи, привчається до економного користування природними ресурсами. Дитина вміє доглядати за тваринами, які живуть у помешканні людини, володіє навичками безпечної поведінки у

	<p>природньому довкіллі. Володіє елементарними вміннями вирощування, догляду за рослинами. Усвідомлює необхідність збереження живої та неживої природи.</p>
<p>ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ</p>	<p>Дитина знає назву рідного міста, держави та її символів, Розуміє, що усі речі навколо зроблені руками людині з різних матеріалів, виявляє інтерес до праці дорослих. Розрізняє жанри малих поетичних форм, розповідає самостійно вірші та казки. Дитина вміє реалізувати власні творчі задуми і здібності у практичній діяльності, вміє одержувати задоволення від процесу та результатів своєї діяльності. Використовує різноманітні фарбувальні матеріали. Володіє прийомами зображення персонажа та предмета, розрізняє жанри живопису (натюрморт, пейзаж, портрет). Вирізує ножицями деталі різних геометричних форм, володіє способами та прийомами ліплення предметів, створює прості композиції. Вміє грати на металофоні та трикутнику, відтворює танцювальні рухи, інсценує за ролями вірші та казки. Дитина володіє технічними способами і проймами ліплення предмета, образу. Вміє передавати образ у ліпленні (враховує пропорції частин); визначати та планувати етапи роботи над реалізацією задуму. Дитина вміє впізнавати знайомі твори за вступом, закінченням. Знає різні види танців: народні, бальні, сучасні, розрізняє їх. Має уявлення про театр як вираження життєвих ситуацій в акторській грі. <u>Музична діяльність</u>: орієнтується в основних жанрах музичного мистецтва, знає кілька композиторів та їх твори, грає у оркестрі, знає будови пісні, самостійно співає під мелодію пісень, правильно видобуває звук на музичних інструментах, знає назви танцювальних рухів і може їх виконати, орієнтується у просторі, може відобразити музичні образи пантомімою.</p>
<p>ГРА ДИТИНИ</p>	<p>Створює різні сюжети ігри та планує її перспективу, самостійно добирає предмети-замісники, іграшки та атрибути, розгортає гру у невеликих підгрупах, приймає на себе обрану ігрову роль, формулює правила на початку гри та рідко їх змінює, використовує ігровий діалог, передбачає, уникає, у мирний спосіб розв'язує конфлікти. Має адекватну самооцінку.</p>

<p>ДИТИНА В СЕНСОРНО- ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ</p>	<p>Знає способи здійснення найпростіших усних обчислень (додавання та віднімання), розуміє порядок використання знаків «плюс», «мінус», «більше», «менше», «дорівнює», знає порядок лічби у межах 10(20), розуміє що таке прямий та зворотній порядок, знає різні геометричні площинні та об'ємні геометричні фігури (трикутник, квадрат, прямокутник, багатокутник, овал, круг, куб, куля, циліндр), а також їх елементи (сторони, кути, вершини, грані). Має уявлення про величину предметів та способи порівняння їх між собою за різними критеріями.</p> <p>Має елементарні знання про різні одиниці вимірювання довжини, об'єму, маси; орієнтується у просторі.</p> <p>Знає послідовність пір року, місяців, днів тижня, частин доби, розуміє призначення календаря та поняття «сьогодні», «вчора», «завтра».</p> <p>Вимірює предмет за допомогою умовної міри.</p> <p>Знаходить у довкіллі об'єкти, схожі на геометричні фігури, пояснює свій вибір. Дитина вміє складати папір навпіл, ділити аркуш паперу на 2, 4, 8 однакових частин. Конструює з підручних матеріалів, комбінує різний будівельний матеріал.</p>
<p>МОВЛЕННЯ ДИТИНИ</p>	<p>Дитина чітко вимовляє всі звуки рідної мови, виокремлює звуки в словах, визначає кількість звуків у слові, робить звуковий аналіз, добирає слова з заданим звуком, вживає слова, що позначають усі частини мови (активний словник 2200-2500 слів), добирає синоніми, антоніми, узагальнюючі поняття, знає лічилки, приказки, потішки, загадки, скоромовки; узгоджує слова у роді, числі та відмінку, користується різними типами речень, складає описові розповіді з 5-8 речень, відтворює відомі вірші, оповідки; використовує слова, що виражають прохання, вдячність, запитання.</p> <p>Спілкується українською мовою залежно від ситуації. Оволодіває чіткою вимовою всіх звуків рідної мови. Має розвинений фонематичний слух: уміє визначати місце звука у слові та позначати за допомогою схем та фішок, розрізняє голосні та приголосні звуки. Впізнає та називає букви українського алфавіту. Співвідносить літеру із звуком. Членує речення на слова, слова на склади. Вживає граматичні форми рідної мови згідно із</p>

	<p>законами та нормами граматики. Ініціює та підтримує розмову на будь яку тему в межах свого розуміння. Дотримується правил мовленнєвого етикету. Комплексно застосовує мовні та немовні засоби з метою комунікації. Правильно тримає ручку під час письма та рухає руку вздовж рядка, орієнтується на сторінці зошита.</p>
--	--